

La Veu de Tortosa

SETMANARI REGIONALISTE

«VERGONYA ETERNA A AQUELLS QUE DESPRECIANT SON IDIOMA ALABAN LO DELS ALTRES». — *Dante.*

Enfonzament de'n Silvela En Sagasta en lo poder

En Silvela y la seva situació s'han enfonzats.

Aixó que 'n téssis general estava previst, perque no hi ha res en aquest món que siga durader, ens ha estranyat molt menys atesa la personalitat del *home de la selecció*; d'aqueix personatge que 'n la oposició defensava sens treva l'autonomia municipal, lo regionalisme y la descentralisació; d'aquest polítich que famolench de mando predicava contra un ordre moral de coses que després, á la pràctica, no ha volgut ó sapigut sanear, siga per falta de criteri ó per aqueixa egolatria que á tants homes ha perdut.

Hi ha personatges que, al caurer, com los antichs gladiadors del circo romá, estudien la manera de ferho ab gracia; però á en Silvela li ha passat tot lo contrari, puig que ni ha deixat programa ni forses organises ni cap agrupació capás de realisar los seus pensaments com á plan salvador de la nació. Durant sa vida política, plena de rezels y ambicions, los seus partidaris no han esperat que 's derroqués pera completar la desmembració de son partit, sino que abans de morir políticament los més lleals han procurat esventar sas despulles com si volguessin demostrar á la llum dels homes que la regeneració moral s'impone y que ja arribat l'hora de acabar ab la vanitat d'un home que, poguent consolidarse cau embolcallat en son propi mantell de despotisme y cega egolatria.

Ab son modo de procedir no pareix sino que haigi volgut formular los actes de sa vida governamental ab aquella frasse repugnant de Lluís XIV: *L'estat soch jo.*

Nostre punt de vista respecte á la situació de 'n Silvela no 'ns constitueix optimistes en les esperances que la pujada de 'n Sagasta ens fa concebir. Los seus antecedents son pessims si es tracta de les ventatjes en favor del Estat espanyol.

Sa fredor en les desgracies d'Espanya; sa indiferencia al tractarse de les pèrdues en territori, en sanch y en diners qu'ha sofert nostra desventurada nació y la satisfacció de tantes disbauxes y humillacions en lo deshonorós tractat de París ens fan creuer que podrà sostenir un poch les institucions

contra les agressions dels elements avansats ó endarrerits' però no esperem res més en favor dels interessos espanyols ni de les nobles aspiracions de les regions treballadores ni de la consolidació del benestar y del ordre.

Encara ens recordem de les pallisses engegades á Catalunya quan nostra terra plena de sentiment y de propòsits nobilissims, endressava un homenatge de profund afecte y admiració al insigne Rey de la Grecia ab motiu d'haver aquest amparat als cristians, víctimes del fanatisme mussulmá.

Per fortuna ó per desgracia la memoria ens es prou fidel pera recordarnos certs procediments que no encaixen en lo programa de llibertat y tolerancia que tan alegroy escampa als quatre vents lo bando sagasti.

¡Pobra Espanya!

Francesch Mestre y Noè.

Tortosa, Mars de 1901.

NULLA EST REDEMPTIO

Per fi, després d'haver gastat totes les herbetes de San Joan, l'Escárrega se n'ha anat del Poder potser per no tornarhi may més; Deu ho sab.

Boy que deuen estar un pam contents aquells qui cridavan: *muera la reuccion; que no se casen*; donchs, després de tant esbalagarse, si no han pogut desbaratar la realisació del casori, en cambi han enderrocat el Govern de los reaccionarios.

Y are 'ls hém de veure á n'aqueixos senyors de la llibertat y del progrés. A veure si com á bons liberals ens dexarán anar per casa, sense dirnos res, ó be tambe 'ns lligarán de peus y mans. Creyem que ho farán mica més, mica menys com sempre ho han fet, y pitjor encare.

La figura de que un cambi de govern, á Espanya, s'apareix al cambi de posició d'un pobre malalt crónich qui, quan se gira en el llit li apar trovar un poch de refrigeri, es ja de rúbrica; no hi ha pas cap vegada que al esdevenir un nou ministeri nō se li aplique eixa metàfora; mes, avuy, un cambi de govern no es pera l'Estat Espanyol un cambi á mellor posició, ni tan sols á igual, sino á pitjor.

Un cambi de govern significa, pera Espanya, baixar un esgrahó més cap al fons de la timba; y aqueixa timba té la vora molt aprop, y d'esgrahons ja no ni ha gayres á baixar; boy que s'es al darrer.

Y mentres aixó passa y la tempesta s'esferehex, ningú aixeca 'l cap á mirar endevant y á ovirar els perills; tothom resta quiet com si 's dormís el bell somni de la ignocencial, denotant una vegada més que 'l poble ja no té ni esperances, ni forces de vida; per xó calla, per xó sofreix y aguanta á n'aqueixa colla d'estralfaris qu'ens xuclan la sanch y ens enmenan pel camí del calvari pera consumarse el sacrifici en la creu de la ignominia.

Si 'l poble tingués una mica de fé y un poch de coratge, y més que coratge conciencia de si mateix, temps ha que la farsa y la mentida d'eixos governs qui ab tota la poca vergonya s'anomenan liberals, hauria desaparegut y avuy, ni tant sols s'en trovaria rastre. Mes, ara, ab un poble emporquit y sense conciencia de son valer s'en fá lo que s'en vol; lo mateix se 'l fa ballar pel Pan, com pel Pere; lo mateix se 'l fa cridar: mori la reacció, com visca la llibertat; en fi, á un poble tonto tothom l'enganya.

Per xó, ara, l'hém vist cridar com á boig per no res, sense sapiguer com va ni com costa; y tot perque no té esment de lo que és en si mateix, de la cultura, de la verdadera civilisació y de lo que representa devant dels demés pobles civilisats, lo qual l'empeny sense adonarsen, ni volguerho veure, al anorreament més esgarrifos.

A un poble d'aquesta mena es ben cert que no hi ha pas redempció possible; que está destinat á la mort.

Nosaltres temps ha que ho prediquem, y per xó ens diuen pessimistes; potser si que ho som: tan de bo fos! mes tenim masses proves que 'ns demostren ab tota la clarividencia que 'ls nostres presentiments no mancan de fonament. Y la prova més clara no es ja la mala conducta d'eixos governs criminals, no; es una altre més funesta y més dificil de curar: es la esbojarrada conducta del poble que si encara serva alguna energia es pera empitjorar més son mal, y demostrar devant del món la seva ineptitud y esbojarrament tant en la grandesa com en la pobresa, tant en la desgracia com en la sort, tant en l'escarmen com després. Y 'l poble que en la desgracia no escarmenta, no cerca un nou camí pera esmenarse y refer lo mal trassat ja podem ben dir, y sense por d'enganyarnos, que per aquell poble *nulla est redemptio.*

Y l'Estat Espanyol governat ab l'esperit de la politica castellana, sempre absorvent, prou ho sabem, els catalans, si s'ennanat y te ganes de co-

rretgirse dels seus errors passats; de lo que té ganes, y d'aixó ni ha donat forces proves, es de tirar endevant en en el sen camí fins á arribar conscienciament ó inconscienciament á la ultima consecuencia que 's pot traure de la seva conducta; xó es á la destrucció y á la mort.

Treballar, donchs, pera que l'esperit nacional de Catalunya cada jorn se desvetlle més y més, y, aixís, se diferencia dels demés pobles d'Espanya pera que quan vinga la desfeta, degut als nostres esforços tinga dret á la vida lliure, ha de ser la nostre tasca.

Catalunya te vida, pensa y treballa y devém apartarla del camí de la destrucció en que s'escorren els demés pobles del Estat Espanyol.

Jordi Jordà.

Tortosa, Mars de 1901.

EXAMEN D' UN SIGLE

Discurs llegit al Centre Excursionista de Catalunya per son president don Ramón Picó y Campamar al acte d'inaugurar l'Exposició de documents gràfics relatius á la Barcelona del sigle XIX.

SENYORS:

Trescant un dia per aquelles planuras sense fi, que s'estenen més enllá de l'horta de Lleyda fins á la railla hont Catalunya encaixa ab l'Aragó, un pagés que m'acompanyava y ab qui anava parlant de las feynas de la terra, me deya: — Quan vegí que un llaurador, després de haver senyat un solch de cap á cap del camp que llaura, no s'atura, abans de rependre la feyna, pera girar la vista enrera y mirar la feta y examinar si 'l solch que ha fet es dret ó tort; si veu que no fa aixó, me deya aquell pagés, no n'esperí bona feyna d'aquell llaurador: si no fa lo que l'hi he dit, es que tant se l'hi endona si va dret com tort, y un home aixís no será may un bon pagés.—

Y en efecte, aquell que no s'atura des y ara á repassar lo que ha fet, no es probable que s'esmeni.

Els pobles, lo mateix que 'ls individus, tenen lo que Ramón Llull ne diria: *defalliments de saviesa.* Son llauradors que devegades prenen una mala direcció y fan el solch tort, l'esguerran; y, no solzament el fan tort, sino que devegades succehix que ab l'arada descolgan las arrels d'algún arbre sanítos que encara dona bons esplets y els hi esqueixen y el matan, ade-

lantantse al temps que, per si sol, no se'n endú res que no hagi fet el seu servey, y ademés, quan se'n ho endú, té ja preparat lo que ha de substituirho.

Els homes no solen ferho aixís, y aixó fa que moltes vegades el seu treball no es propiament treball; no es una acció incessant, en harmonia ab las eternas lleys de la naturalesa, y dirigida á un fi útil; sinó que molt sovint el treball del home resulta inútil, estéril pera'l bé; y no es encara aixó lo pitjor, sinó que moltes vegades resulta, per desgracia, fecond en mals....

Pera evitar, en lo possible, que sia aixís, res millor com que un mateix examini sovint lo que ha fet, y orientarse de nou no bé s'adongui de que ha prés una mala direcció, ja sia degut á poca trassa, á haver seguit els consells de qui'n sabia menos qu'ell, á haver tingut un moment de llastimosa distracció ó á una turbació del esperit per *defalliment de saviesa*.

Nostra mare Catalunya que, gracias á Deu, es una mare entenimentada, plena de seny, fa sigles que va dient á sos fills:

Remembru lo passat;
ordenau lo present;
provehíu l'esdevenidor.

Remembru lo passat, senyors, vol dir tant com *fer examen de conciencia* pera esmenarnos en el dia d'avuy á fi de provehir pel dia de demá.

Donchs bé senyors; aquesta Exposició no es altre cosa que un exámen de conciencia que aném ara á comensar.

El Centre Excursionista vos invita á fer aquest examen, en la seguretat de que si'l feu tal com deu ferse, ha de servos profitós: vos invita á girar la vista enrera pera mirar si hem llaurat tort ó dret en la vasta planura del sigle últimament trascorregut. Aquestas láminas vos ajudarán á recordar fets passats y monuments que han desaparegut.

Recordhe tot, feuhó viure tot en vostra memoria y feu un verdader examen de conciencia: feu callar los vostres cors; aparteu de vosaltres tot lo que distrau, y feu en el fondo del vostre ser aquell august silenci que cal que hi hagi en nosaltres pera sentir mot per mot el veredict de la conciencia.

Sols aixís, aquesta Exposició será profitosa á tots nosaltres; puig d'aquest examen que us aconsello, tal vegada en surti el convenciment de que alguns dels fets que aquestas láminas recordan, enloch de ser actes reflexius, treballs verdaderament útils, no foren més que llastimosos y devegades criminals esbojarraments, entusiasmes estérils, tressors de foras abundosas malgastadas en las miserables disbauxas dels partits polítichs... y ditxosos nosaltres si aquest trist convenciment fa naixer en nosaltres el ferm propósit de llaurar més dret en el pervindre,

Aquet examen que us aconsello, retraurá á vostres ulls un sens fi de monuments enrunats y esmicolats, més, que pel temps, per la despiedada má del home: Asseguts un moment entre tantas runas, mediteu en silenci y pregunteu-vossi las passións, diabólicas, y quan no las passións, la moda capritxosa, mereixian que 'ls oferissem en holocauste aquellas joyas de nostra terra... De segur que si en el fondo de nostre ser hi fem aquell silenci que os he dit, al recordar certs monuments

vergonhosament enrunats, de segur que al recordarho sentirem la sobirana veu de la conciencia acusantnos severament d'haver prés á nostra santa mare Catalunya las més preuadas joyas de son tresor artistich, lo més bell de la nostra herencia, pera engreixar á una colla d'impostors que'n cara avuy, cridan y esvalotan disputantse 'ls esqueixos de la miserable túnica d'Espanya posada en creu y espirant. Sentirém la veu de la conciencia que'ns dirá que reformar no es destruir; que reformar ab seny estudiatiu es de prudents y sabis; que'l destruir y enrunar sense solta ni volta y pel sol gust de destruir, es obra, quan no de bojos, de criminals: y de bojos y criminals ens acusará la conciencia no més ab que posats davant de tanta runa, fem un esforç pera recullirnos dins nosaltres mateixos y ens preguntém seriament:

¿Per qué destruirém tot aixó? El destruirho ¿era realment convenient ó necessari? ¿Ho exigia'l bé de la patria, el verdader progrés? ¿Quin bé n'hem tret d'haverho destruït?

¿Som ara més lliures, més rics, més forts que abans?

Aquells monuments, avuy desapareguts, ¿eran trastos inútils, mobles vells que de res servian? Y si com á trastos vells varem desferlos y crearlos, quan no 'ls venguerem al encant, ¿els hem substituït per altres de millors ó al menys tan bons?

No sé, senyors, lo que á tot aixó vos respondrá la vostra conciencia. La meua'm diu que aquells monumens no eran afegits postissos al casal gloriós de nostra patria; me diu que no eran senzills emvans que poden treures sense que'l cos de l'edifici sen ressentí: la meua conciencia'm diu qu'eran parets mestras, pilans forts, columnas fermas que sostenian al palau de nostra patria...

Si aixó mateix vos diu la vostra conciencia, l'examen haurá segut profitós, perque vindrá'l penediment y ab el penediment la necessaria esmena. Aquesta esmena será la bona ordenació del present: y aquesta sabia y prudent ordenació d'avuy, será fecunda provició pera demá.

Si aquesta Exposició contribueix, per poch que sia, á n'aquest bon resultat, el Centre Excursionista haurá contribuït per sa part y en lo que son medis l'hi permeten, á posar fi, que ja es hora, á un dels més terribles dolors de Catalunya. Catalunya es realment una verdadera Dolorosa: de las espasas de dolor que du ficadas al cor n'hi ha una que es la més punxant, la que's fa més endins y arriba més al viu, es aquesta la que sos propis fills l'hi aficaren al ajudar á sos enemichs en l'obra impia de desfer las parets de la casa de sos pares... ¿Seguirém nosaltres treballant en aquesta obra de butxins de nostra mare? Ja es hora de arrancar aquesta espasa del cor de Catalunya; nosaltres que volém treurer totas las que hi té clavadas, hem de comensar per treure la que nosaltres l'hi clavarem: arranquemla, donchs y fem senyors que aviat, ben aviat, comensin pera ella els inefables misteris de Goig.

He dit,

Ramon Picó y Campamar.

(Del Diari de Catalunya.)

ODA ALCAYCA DE LLEÓ XIII

Traduhida en altres tants versos catalans per

D. Marian Serra y Esturi, Pbre.

A IESV CHISTO INEVNT.S SAEVLI AVSPICIA

EL SEGLE COMENSE BAIX ELS AVSPICIS DE JESUCRIST

Cultrix bonarum nobilis artium
Decedit aetas; publica commoda
Viresque naturae relectas,
Quisquis avet, memoret canendo.

L'etat que, conreant ciencias y arts bellos, s'ha fet un nom famós, ara ja expira: qui per l'avenç material sospira cante del segle invents y maravelles.

Saecli occidentis me vehementius
Admissa tangunt; haec doleo et fremo.
Prol quot, retrorsum conspicatus,
Dedecorum monumenta cerno.

A mi'm pesan sos crims: ah! quan la vista giro d'eixa centuria cap enrera, de padrons d'ignominia una filera m'encen d'indignació y tot me contrista.

Querarne caedes, sceptraque diruta,
An pervagantis monstra licentiae?
An dirum in arcem Vaticanam
Mille dolis initum duellum?

Els monstres del creixent llibertinatge retraurá? morta' dats, ceptres per terra? ó aquesta ab mil enganys urdida guerra que al Vaticá subjuga á vassa llatge?

Quo cessit Urbis, principis urbium,
Nullo impeditum servitio decus?
Quam saecla, quam gentes avitae
Pontificum coluere sedem?

D'eixa Ciutat, de les ciutats regina, hont es la gloria per cap jou tacada? Pels segles y vells pobles la morada dels Papes no ha sigut sempre divina?

Vae segregatis Numine legibus
Quae lex honesti, quae super est fides?
Nutant, semel submota ab aris,
Atque ruunt labefacta iura.

Ay de les lleys sens Deu! queda ni indici de bona fe? la rectitut hont para? Aixís ques toca el fonament, que es l'ara, de tots els drets s'aterra l'edifici.

Auditis? Effert impia conscius
Insanientis grex sapientiae;
Brutaeque naturae supremum
Nilitur asseruisse numen.

Y no sentiu? la ciencia que d-lira expressament, impiament blasfema y á declarar divinitat suprema á la materia bruta sols aspira.

Nostrae supernam gentis originem
Fastidit excors: dissociabilem,
Umbras inanes mente captans,
Stirpem hominum pectusque miscet

Rebutja folla la divina inatge de nostre ser, y ab boja fantasia lo que no's pot lligar, lligar somnia fent del home y la bestia un sol llinatge.

Heu quam proboso gurgite volvitur
Vis impotentis caeca superbiae!
Servate, mortales, in omne
Iussa Dei metuenda tempus.

En quin abim d'afront la força cega del impotent orgull s'es engorgada! Guardáu, mortals, la lley sempre sagrada que á vostre amor l'Altíssim vos entrega.

Qui vi'a solus certa que veritas.
Qui recta et una est ad Superos via,
Is reddere ad votum fluentes
Terrigenis valet unus annos.

Ell es, sols Ell, la Veritat y Vida y Camí de l'eterna benhaurança, sols Ell del mon umplir pot l'esperança fent brotar de bons anys nova florida.

Nuper sacros ad cineres Petri
Turbas piorum sancta petentium
Is ipse duxit: non inane
Auspicium pietas renascens.

De Pere á la gloriosa sepultura l' ll suara ha portat grans romeries: no debades nous temps y mellors dies la pietat renaixent sembla que augura.

Iesv, futuri temporis arbiter,
Surgentis aevi cursibus annue;
Virtute divina rebelles
Coge sequi meliora gentes.

Benehíu del nou segle la carrera, Senyor del porvenir, Jesús dolcíssim, y als pobles rebelats, ab braç fortíssim feulos seguir la via dreturera.

Tu pacis almae semina provehe;
Irae, tumultus, bellaque tristia
Tandem residant; improborum
In tenebrosa age regna fraudes.

Feu florir les llevois de pau sembrades, cessen les guerres, ires y revoltes; dels impíos per sempre més disoltes sian ja les mentides disfregades.

Mens una reges, te duce, temperet,
Tuis ut instent legibus obsequi:
Sitque unum Ovile et Pastor unus,
Una Fides moderetur orbem.

A tots els reys un pensament domine d'acatar vostra lley immaculada; que hi haja un sol Pastor y una Remada, y al mon una mateixa Fe illumine.

Cursum peregi, lustra que bis novem,
Te dante, vixi. Tu cumulum adiico;
Fac, quaeso, ne incassum precantis
Vota tui recidant Leonis.

Jo ja he finit el curs de l'existencia: Vos Senyor, noranta anys m'heu dat de vida coronáu l'obra, y sia ben ohida l'oració d'est Lleó á vostra presencia.

Leo XIII.

NOTICIES

Lo dijous a la tarde, després d' un temps borrascós y de plourer una forta ruixada, va bufar un vent tremontanal, apareixent novament nevada la serrallada de Caro y montanyes de Cardó.

Durant aquesta setmana lo riu Ebre ha sofert una regular crescuda a conseqüencia del derretiment de neus.

Nostre estimat amich, lo respectable Canonge Penitencier Il·tre. senyor don Miguel Gallench ha donat al Museu d' aquesta ciutat un idol megiacá.

Ens plau molt lo donatiu del Dr. Gallench.

Avuy al mati, en la Capella de son Palau, lo senyor Bisbe administrará lo Sacrament de la Confirmació.

Nostre distingit amich, l' eloquent Magistral d' aquesta santa Seu, ha sigut nomenat Delegat de Capellanies del Bisbat, per quina distinció 'l felicitém.

Lo dijous sortí cap a Valencia, acompanyat de sa distingida esposa nostre benvolgut amich l' eminent astrónom y il·lustrat geòlech D. Joseph Landerer.

Segons una carta, qu' ha fet pública nostre confrare lo *Diario de Tortosa*, del ex-Ministre senyor Sanches de Toca al senyor Puigcerver, diputat per Roquetes, ha sigut aprovat en Consell de Ministres l' expedient relatiu al trós de carretera de Valderrobles que, passant per Beceit, ha d' enllassar ab la de Gandesa.

Molt ens alegraria la construcció d' aquesta via important per la qual Tortosa 's comunicaria en mes de 150 pobles del Aragó.

Ab tota solemnitat s' han celebrat al Seminari Conciliar solemnes cults en honor de Sant Tomas d' Aquino.

Lo dia 7 del corrent morí en nostra ciutat nostre volgut amich D. Joseph Murall, pare del no menos estimat amich nostre D. Francesch Murall, Administrador de Consums de Tortosa.

Les simpaties del finat y les que gosa en aquesta ciutat s' apreciable familia se posaren de manifest en l' acte del enterro, quin acompanyament resultá nombrós y escullit, malgrat lo temps que en aquell moment regnava.

A sa desconsolada viuda, fills, gendre, D. Lluís Soler y demás familia els hi enviém nostre mes sentit condol y al pregar a Deu per l' ánima del difunt la recomaném tambe a nostres llegidors y amichs. (A. C. S.)

A conseqüencia de les darreres plujes los blats de les hortes d' aquet terme han experimentat un desenrotlló extraordinari.

Ha baixat moltíssim lo preu del oli. Lo vell se cotisa de 17 a 18 pessetes y 'l novell de 19 a 20, cantí de 15 Kilos.

Nostre estimat amich l' aprofitat estudiant de Medicina D. Manel Gimisó y

Catalá ha obtingut un premi de 200 pessetes dels cinch oferits a altres tants alumnes pels senyors Rector y Vice-Rector de la Universitat de Barcelona.

Rebi 'l senyor Gimisó nostra coral enhorabona.

Lo diumenge passat doná la primera funció en lo Teatro Principal lo notable ilusioniste Dr. Muriente, a la qual assistí una distingida concurrencia.

Los experiments d' adivinació que va realisar van ser aplaudits y felicitat particularment lo Dr. Muriente pels amichs que tenia en la sala d' espectacles de dit Teatro.

Avuy se despedeix del publich de Tortosa donán una funció a benefici de la distingida senyora, la sonámbula Dorila Santos de Muriente.

L' important diari de Leipzig, «Nesteten Nachrichten» publicava dias endarrera el següent telegrama de París: el que copiém íntegrament sense cap mena de comentari—pus ja s' el fa tot sol.

«El vinen 7 de Abril se celebrará una revista marítima a Toulón, en la que además de la escuadra italiana hi pendrá part un barco de guerra espanyol y altres dos de russos.

Es de esperar que 'l barco espanyol arribi ben sancer a Toulón, per més que per millor assegurarho, deurian desmontarlo a pessas y enviarlo per ferro-carril.»

Han comensat a publicarse a Barcelona tota una serie de ben escullides cançons catalanas.

Lo economic del preu, ja que no costarán més que 10 céntims cada una, farà que 's puguin popularisar forsa y y que ajudin a desterrar lo mal gust y l' ignorancia imperants avuy dia en materia de cançons.

Sembla que 'l Banch d' Espanya se proposa posar en circulació una nova emissió de bitllets de 100 pessetas y hasta s' ha arribat a dir si 'n crearia una serie de pessetas 5 y 2.

Res, la salvació de l' Hisenda.....

La Comandancia militar d' aquesta Plassa cita a Francesch Pano Delmás, artiller repatriat de Cuba que perténia al sext Regiment de montanya, pera que 's presente a recullir documents que l' interesen.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Diumenge, dia 10, San Melitó.—Dimars, 11, San Eulogi.—Dimars, 12, San Gregori lo Magno. Dimecres, 13, San Ramiro.—Dijous, 14, Santa Matilde.—Divendres, 15, Santa Madrona.—Disapte, 16, San Heribert.

LA NOVA ENCICLICA

DEL SANT PARE LLEÓ XIII

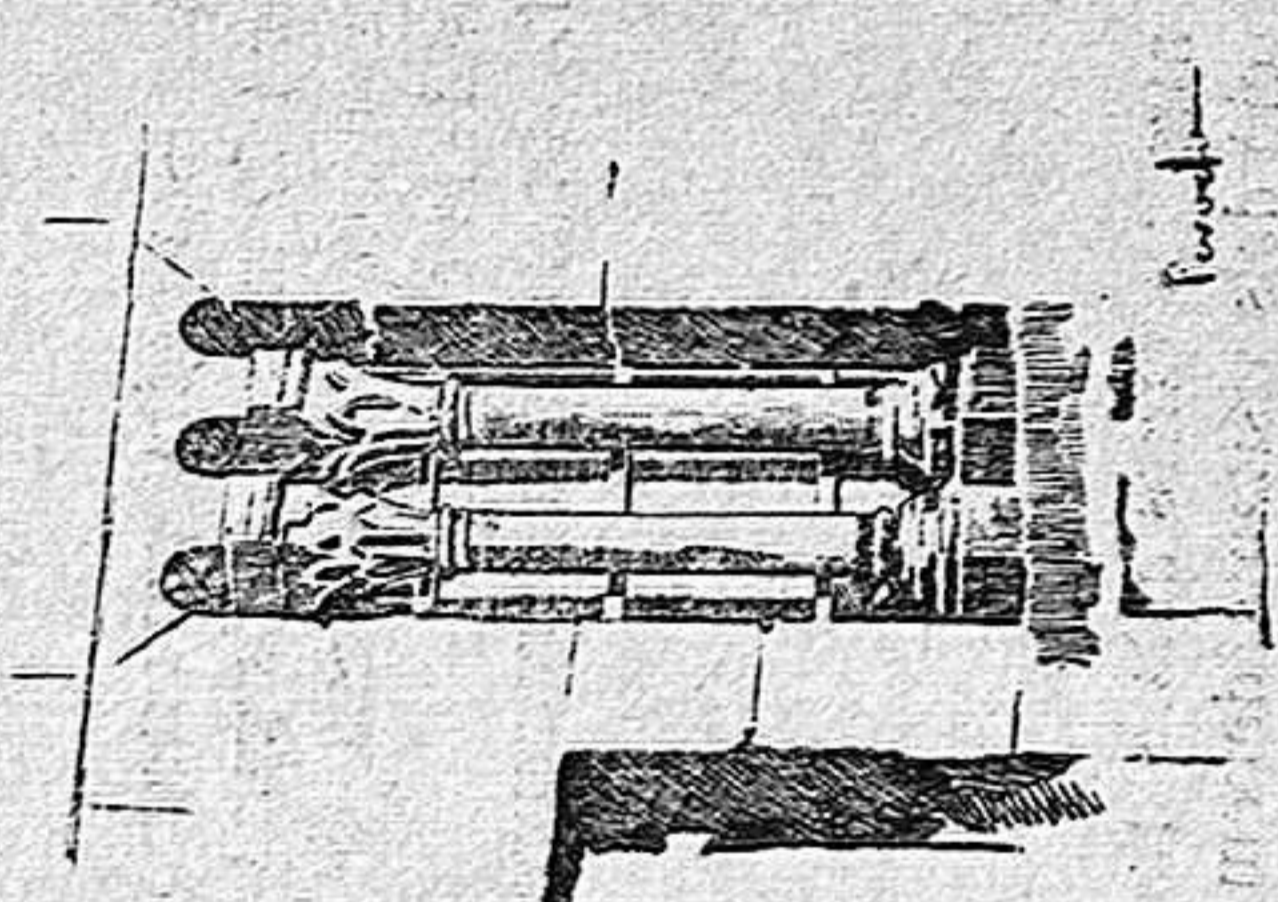
El Butlletí oficial d' aquest Bisbat transcriu en son últim número aquet notabilíssim document pontifici, que porta la fetxa de divuyt del prop passat Janer.

En les venerables lletres pontificies se fa constar l' activitat d' innumera- bles personalitats católiques de tot l'

SEU DE TORTOSA — ARCADE DEL CLAUSTR

L' arcada, per abont s' entra al jardí, es lo millor d' aquesta obra. Té dos capitells riquíssims en los que s' hi veuen esculturades escenes de la Reconquista, en la qual tanta fama guanyá lo magnánim Compte Berenguer IV.

Lo claustre de la Seu de Tortosa, d' istil gòtic del primer periodo, es molt pobre de detalls pero de línies molt elegants. La forma del mateix es trapezial y totes les columnes, de secció quadrilobada, descansen damunt d' un basament de 1'15 metres d' altaria.

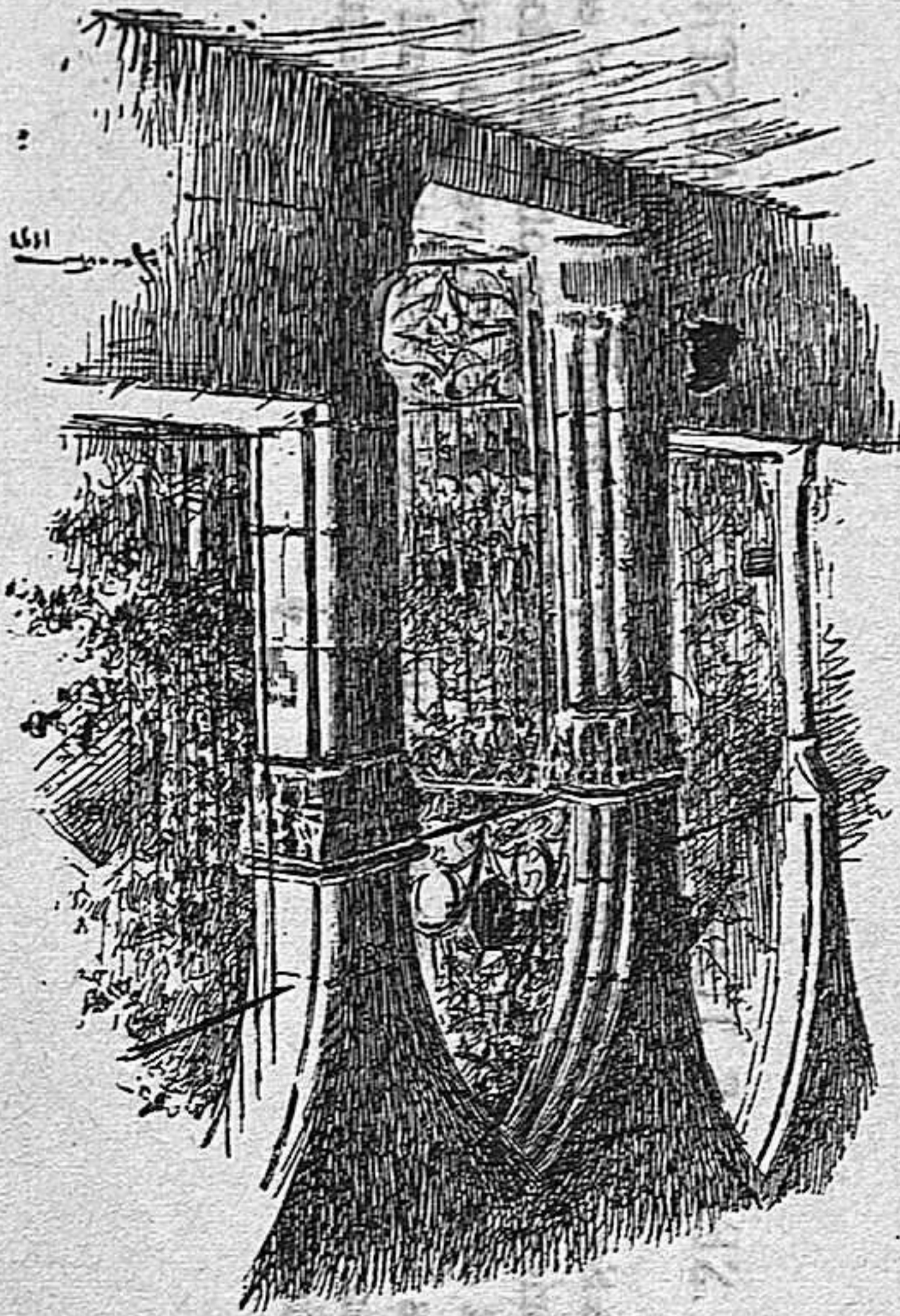

COLUMNES DE PORFIR

LAPIDA DEL CLAUSTR ab los antics segells del Municipi, Capítol y Ordre de la Destral.

ARCADA DEL CLAUSTR

SEU DE TORTOSA

COLUMNES DE PÒRFIR

Entre 'ls varios detalls que poden cridar l'atenció dels visitants, debem senyalar los que s'han manifestat en les dos columnes de porfir que hi ha en la finestra dels despax rectoral. La forma de sas basas y capitells ens fa creure que son d'època anterior a la construcció del claustre y que formaren part d'algun edifici alarh. La una es verda y l'altra roja.

LÀPIDA DEL CLAUSTR

AB LOS ANTIGHS SAGELLS DEL MUNICIPI, CAPITOL Y ORDRE DE LA DEXTRAL

Aquesta pedra, prou negrosenca per cert, mideix 1,79 metres de llargaria per 0,60 d'altaria y está colocada a la dreita de les ofeines rectorals de la ciutat. Lo dibuix de la torre representa 'l sagell antich del Municipi; lo de la Verge, 'l del Capitol de la Seu y l'altre, lo de la Ordre de la Dextral. Aquestos tres escuts, avuy tots ennegrits, estan abans polieromats conforme les regles de la ciencia heraldica.

orbe que 's consagran ab zel y abnegació dignes d'aplauso a la obra social en favor dels obrers. El Papa estableix la distinció entre el socialisme qu'aspira a la comunitat de bens y la anomenada y reconeguda democracia cristiana que respecta la lley divina, encara que 's fixa en lo millorament material. Adverteix, també, que no cal confondre la democracia cristiana ab la democracia politica, perque la primera pot y deu de subsistir, com subsisteix l'Esglesia baix qualsevol règim politich. També la democracia cristiana deu de respetar los drets de la autoritat civil llegalment establerta.

La democracia cristiana entesa d'aquesta manera res ofereix que pugni ocasionar el menor conflicte. Lo Sant Pare anima als catòlics a que continuein consagrant sos cuidados a les questions socials y al millorament de la sort del element obrer. Fa un elogi de la almoyna y afirma y prova qu'ell no vol ser denigrant pera 'ls pobres.

Termina tan sabi y trascendental document pontifici exitan a tots los fidels pera que trevallen envers la població obrera al objecte de que aquesta se mostri respectuosa en sos patrons, observi la sobrietat en la vida y no s'olvidi en les practiques religioses. D'aquesta manera tornarà a florir la pau per tots los ambits de la terra.

Tortosa, Mars, de 1901.

BATXILLERÍAS

UN ÀPAT NECROLÒGICH

Vostés se creuran que gastar en un àpat 250,000 franchs es un quènto de «Las mil y una noches.» Donchs, no senyors; hi ha un felis mortal que s'ha pogut permetre semblant francesilla, gracias a la, fins, a cert punt, dolorosa circumstancia d'havérseli mort un oncle, deixantlo hereu d'una fortuna de franchs 20,000,000

El fet ha passat... ja poden pensarsho, a Nova-York, de haont ne sabrem aviat més coses que de dintre a casa mateix.

Lo verdaderament curiós d'aquet dinar es que ha tingut caràcter de funerals, donchs l'anfitrió Mr. Jaumes Henry Smith li ha semblat bè honrar d'aquesta manera la bona memoria del seu difunt oncle, en companyia de las seuas amistats y relacions.

Descomptant els menjars y 'ls vins de tota mena que 's varen servir en la fúnebre serimonia que, segons noticias, no hi ha prou boca pera alabarlos, ni pera tastarlos, han de sapiguer que no més en flors pera ornament de la taula, varen gastarse 50,000 franchs. Assobre las estoballas hi havia 40,000 rosas, 5,000 narcisos, 20,000 flors variadas y 50,000 plantas diferentas, que, si fa ó no fa, venen a ser totas las varietats classificadas fins al dia, dintre del regne vegetal.

No sabem si tan originals sufragis s'anunciarian per esquela ó si 's convidaria particularment per medi d'elegants menús, però fos com se vulgui, es el cas que tan solempnes honras varen veures extraordinariament concorregudas, donchs en l'àmplia accepció d'amigos y conocidos varen créuaeshi classificats la meytat dels habitants de Nova-York, que, sense més espera, va-

ren dirigirse a la casa mortuoria a donar el pesam al *sobrino de su tio*.

Aquet, segons contan las crónicas, espurnejantli els ulls d'emoció, va agrair aquellas provas de deferencia y de gorreria ab els següents versos, traduïts en anglès correctíssim:

Derramemos una lágrima
a la memoria de aquel
que fué nuestro amigo,
y luego.... nos iremos a comer.

Y tal dit tal fet, la comitiva va dirigirse al millor Hotel de la capital, en el que si no 's va fer gayre bé pera l'ànima del difunt, se'n va fer pel cos dels convidats.

Acabats els funerals y a tall d'absoluta, el cap de dol... dich, el cap de taula, va fer l'elogi fúnebre del seu oncle, revelant als presents que 'l difunt era un rata de cap a peus, havent pogut reunir, gracias a la seva gran avaricia, aquella colossal fortuna.

Essent aixis l'acte de prodigalitat del nebot, bé pot considerarse com una compensació de la tacanyeria del oncle.

Un Batxiller.

VARIETATS

LO PAPELLÓ Y LA SENSITIVA

FAULA

«¡ Ay Sensitiva! deya ab veu dolosa
»fingint tendresa lo Papelló;
»si saps que t'amo, per qué a mon tacte
»plegas tas fullas ab crudel rigor?
»No veus las rosas tas germanetas,
»com flonjas m'obren son rich botó?
»Deixa, flor bella, tanta esquivesa
»y no refuses los meus petons.
—»No, respon ella tancant son calzer
»y alsant altiva son polit front,
»no he de permetre que may s'enteli
»la virtud casta que 'n mi s'enclou.»

Tanqueu, ninetas, vostres cors tendres al alé impúdich dels seductors: feu lo que feya la Sensitiva: la virtud ferma guarda 'l pudor.

Felip Jacinto Sala.

PASSA-TEMPS

JEROGLIFICH

Nota musical Baltich :: Janer te, Juny bra part del cos.

CHARADES RÁPIDAS

La primera es animal, segona part del cos; tres-cuarta animal. Tot, animal.

TARJETA

A. OTERO DE SALTU

V.

Combinan aquestas lletras, resulta 'l titul d'un setmanari catalá.

INTRINGULIS

E O A

Ab aquestas tres vocals y tres consonants, formar lo nom d'un carrer de Tortosa.

Les solucions al número próxim.

SOLUCIONS AL NUMERO ANTERIOR
Al jeroglifich comprimit: *Entre bastidors*.

A les charades rápidas: *Cama y Cardó*.
A la tarjeta: *Diari de Catalunya*.
A la conversa: *Manila*.

Manel Toga Munt.

Imp. de E. Cantero, San Blay, 34, Tortosa.